IX kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji do Spraw Kontroli Państwowej (nr 129)**

z dnia 22 czerwca 2023 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji do spraw Kontroli Państwowej (nr 129)

22 czerwca 2923 r.

Komisja do spraw Kontroli Państwowej, obradująca pod przewodnictwem posła **Wojciecha Szaramy (PiS)**, przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

– rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych Sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r. (druk nr 3305) w zakresie części budżetowej 07 – Najwyższa Izba Kontroli:

– dochody i wydatki.

W posiedzeniu udział wzięli: **Tadeusz Dziuba** wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Tadeusz Cieśluk** i **Tadeusz Oset** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych oraz **Kamila Kurczewska** – specjalista z Biura Analiz Sejmowych.

Przewodniczący poseł Wojciech Szarama (PiS):

Dzień dobry, państwu, otwieram posiedzenie Komisji do spraw Kontroli Państwowej. Witam państwa posłów obecnych na sali, pracujących zdalnie.

Informuję, że posiedzenie zostało zwołane na podstawie art. 198j ust. 2 regulaminu Sejmu i będzie prowadzone z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej umożliwiających porozumiewanie się na odległość.

Jednocześnie informuję, że posłowie członkowie Komisji obecni na sali obrad głosują przy użyciu urządzenia do głosowania za pomocą legitymacji poselskiej. Wówczas nie logują się w systemie komunikacji elektronicznej, nie używają tabletów.

Zarządzam próbne głosowanie w celu stwierdzenia kworum. Proszę przycisnąć dowolny przycisk za, przeciw lub wstrzymujący się. Państwo, którzy będą chcieli zabierać głos, przedstawicieli NIK proszę o zalogowanie się tym plastikowym krążkiem.

Sekretariat Komisji informuje, że mamy kworum. Wobec powyższego przystępujemy do realizacji porządku obrad.

Chciałbym przywitać na posiedzeniu Komisji gości. Witam pana Tadeusza Dziubę wiceprezesa Najwyższej Izby Kontroli. Witam pana Jarosława Melnarowicza, panią Beatę Szymańską, panią Annę Liberę, pana Kamila Wójcika, Michała Czecha, Monikę Zych, Przemysława Ostrowskiego oraz pana Tomasza Kaczyńskiego przewodniczącego Związku Zarządu Głównego Związku Zawodowego Pracowników Najwyższej Izby Kontroli. Poprzednie wymienione przeze mnie osoby są dyrektorami i wicedyrektorami jednostek organizacyjnych Najwyższej Izby Kontroli. Kto z państwa jest przewodniczącym państwa delegacji? Pan Jarosław Melnarowicz.

Wobec tego przystępujemy do realizacji porządku obrad.

Rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r., druk numer 3305 w zakresie części budżetowej 07 – Najwyższa Izba Kontroli.

Proszę przedstawiciela NIK o przedstawienie wykonania budżetu państwa w zakresie części budżetowej 07.

Pełniąca obowiązki dyrektor Biura Rachunkowości Najwyższej Izby Kontroli Beata Szymańska:

Dzień dobry państwu. Dzień dobry, panie przewodniczący. Panie i panowie posłowie, nazywam się Beata Szymańska. Kieruję Biurem Rachunkowości w NIK. Mam zaszczyt przedstawić wykonanie budżetu w 2022 r. Wykonanie planu dochodów i wydatków NIK w 2022 r. zostało szczegółowo przedstawione w doręczonym Wysokiej Komisji opracowaniu. Dlatego też w moim wystąpieniu przedstawię tylko najistotniejsze informacje.

Zakres zadań NIK został w roku 2022 po stronie wydatków zrealizowany w 100%. Dołożyliśmy wszelkich starań, żeby pomimo postępującej inflacji zarządzanie budżetem przebiegało fachowo, rzetelnie i oszczędnie, co zapewniło płynne finansowanie bieżących zadań. Po stronie dochodów zaplanowano kwotę 726 tys. zł. Uzyskane wpływy wyniosły 612 tys. zł, co zaowocowało ponad 84% wykonaniem planu dochodów.

Wartości dochodów kształtują pozycje stałe i zmienne. Pozycje stałe wniosły do budżetu 211 tys. zł, a wynikały w szczególności z wpływów z czynszów za wynajem lokali, wyposażenia i pomieszczeń gospodarczych, jak również wpływów ze sprzedaży dwumiesięcznika „Kontrola Państwowa". W pozycjach o charakterze zmiennym wpływy wyniosły 401 tys. zł i wynikały w szczególności ze sprzedaży składników majątkowych wycofanych z eksploatacji, sprzedaży usług noclegowych w ośrodku szkoleniowym w Goławicach, z wpływów z rozliczeń i zwrotów z lat ubiegłych, jak również wpływów z tytułu kar odszkodowań wynikających z umów.

Przy planowaniu dochodów na 2022 r. uwzględniono strukturę wykonania dochodów, jaka kształtowała się w latach poprzednich. Jednakże wpływy z tytułu kar i odszkodowań oraz wpływy z tytułu rozliczeń i zwrotów z lat ubiegłych mają swoją specyfikę i ze względu na swoją specyfikę charakteryzują się dużym stopniem nieprzewidywalności, powodując, że analogia do lat ubiegłych pozwala tylko na prognozowanie wielkości przybliżonych.

W przedłożonej państwu informacji zostało szczegółowo omówione wykonanie dochodów według poszczególnych tytułów. Dlatego też przejdę do przedstawienia wykonania planu wydatków, który zgodnie z ustawą budżetową na 2022 r. został ustalony w kwocie 332 460 tys. zł i został zrealizowany w całości, czyli w 100% planu.

Największy udział w strukturze wydatków, jak co roku, mają wynagrodzenia osobowe wraz z pochodnymi oraz dodatkowym wynagrodzeniem rocznym, co bezpośrednio związane jest z zadaniami statutowym nałożonymi na NIK. Łącznie fundusz wynagrodzeń wyniósł 262 361 tys. zł, co stanowiło 78,9% wszystkich wydatków NIK. Plan wydatków na wynagrodzenia osobowe pracowników został określony w ustawie budżetowej na 2022 r. z dnia 17 grudnia 2021 r. w kwocie 211 447 tys. zł z przeznaczeniem na wynagrodzenia, na wypłaty osobowe, dodatki specjalne, premie, nagrody jubileuszowe, odprawy emerytalne. W 2022 r., zgodnie z § 8 zarządzenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 31 sierpnia 2011 r. w sprawie wynagradzania pracowników NIK został utworzony 3% fundusz nagród. Fundusz wynagrodzeń został zrealizowany w 100% planu. Dodam, że średnia miesięczna wypłata wynagrodzenia to jest wynagrodzenie zasadnicze, dodatek specjalny, premia z umów o pracę w przeliczeniu na jeden etap w 2022 r. w NIK wyniosła 9925 zł. A średnie zatrudnienie ukształtowało się na poziomie 1502 etatów. Tutaj nie omieszkam zauważyć, że od 30 lat mamy do czynienia ze stałym i realnym spadkiem poziomu wynagrodzeń pracowników i kontrolerów NIK, co w konsekwencji prowadzi do postępującej pauperyzacji nie tylko autorytetu pracowników NIK, ale i znacząco obniża prestiż pracy w NIK.

Zarządzenie Marszałka Sejmu, określające wynagrodzenia w NIK, przyjęte w 1995 r., zakładało, że doradca merytoryczny mógł maksymalnie zarobić 5,5 ówczesnej średniej krajowej. Obecnie wynagrodzenie na tym stanowisku to poniżej 2,5 średniej krajowej. Inspektor kontroli państwowej mógł zarabiać maksymalnie 3,9 średniej krajowej, obecnie zarabia maksymalnie 1,4. Dla porównania dodam, że przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w marcu 2023 r. wyniosło 7508 zł i 34 gr. W przyszłym roku jeszcze wzrośnie z uwagi na podjętą decyzję rządu o dwukrotnym zwiększeniu płacy minimalnej w związku z wysoką inflacją. Tak jak w tym roku będzie ta podwyżka przeprowadzona w dwóch terminach od 1 stycznia 2024 r., płaca minimalna

ma wzrosnąć do kwoty 4242 zł, od 1 lipca do kwoty 4300 zł, co znacząco przyczyni się do dalszego spłaszczenia wynagrodzeń pracowników wykwalifikowanych i dalszej pauperyzacji wynagrodzeń kontrolerów NIK.

Realnie przekłada się to również na ograniczoną możliwość zatrudniania nowych pracowników, ekspertów i specjalistów w swoich dziedzinach, którzy oczekują odpowiedniego wynagrodzenia w stosunku do poniesionych przez siebie nakładów na uzyskanie wykształcenia, nabycie wiedzy, doświadczenia praktycznego czy też bieżącego i ustawicznego dokształcania się – czego wymaga praca eksperta i specjalisty.

Przejdę do kolejnej grupy wydatków pod względem wielkości w strukturze jest to grupa wydatki bieżące jednostki. W tej grupie klasyfikowane są wydatki ponoszone na bieżącą obsługę działania instytucji. Na realizację wydatków w tym obszarze planowane są środki w § 4000, które dopiero w toku dokonywania wydatków są klasyfikowane w odpowiednich paragrafach obejmujących wydatki takie jak: na zakup materiałów i wyposażenia, środków żywności, energii, usług zdrowotnych, pozostałych usług, usług remontowo-konserwatorskich czy też usług obejmujących tłumaczenia, ekspertyzy, analizy etc. Ta grupa wydatków stanowiła w 2022 r. 8,8% budżetu NIK. Wydatkowane środki w wysokości 29 328 tys. zł były wyższe od założonych w ustawie budżetowej o 903 tys. zł, co wynikało m.in. ze wzrostu cen energii elektrycznej, opału, materiałów, usług, a spowodowane to było postępującą inflacją. Do planu finansowego w § 4000 przenoszone były oszczędności wygospodarowane w innych obszarach, co pozwoliło na sfinansowanie zwiększonych wydatków tej grupy.

Kolejną grupą pod względem wielkości stanowią wydatki majątkowe. Na te wydatki przeznaczono kwotę 21 574 tys. zł. Składają się na nią zakup gotowych składników majątkowych w wysokości 18 906 tys. zł, co stanowi 87,6% ogółu planowanych wydatków majątkowych. Między innymi częściowo odnowiono flotę samochodową oraz dokonano wymiany zużytego sprzętu informatycznego. Natomiast na adaptację i modernizację obiektów NIK przeznaczono kwotę 2668 tys. zł, to jest 12,4% ogółu planowanych wydatków majątkowych. W ramach tych działań zmodernizowano między innymi układy zasilania kompensacyjnej mocy biernej, co przyczyni się do oszczędności kosztów energii elektrycznej. Dodatkowo, rozbudowano sieci LAN oraz zmodernizowano system monitoringu telewizji dozorowej.

Kolejną grupę wydatków stanowią pozostałe wydatki bieżące. Grupa ta obejmowała 15 pozycji planu wydatków, w tym m.in.: PFRON, wynagrodzenia bezosobowe, zakup usług remontowych, opłaty i składki, również odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych, podatki, pozostałe podatki do budżetu jednostek samorządu terytorialnego etc., jak również PPK finansowane przez podmiot zatrudniający. Wydatki określone w ustawie budżetowej w wysokości 12 900 tys. zł zostały wykonane w kwocie 13 418 tys. zł i stanowiły 4,1% budżetu NIK.

Ponadto w 2022 r. w pozostałych wydatkach bieżących blisko 22% udział stanowiły nakłady na usługi remontowe tak w siedzibie w Warszawie, jak i w siedzibach delegatur, w tym w obiektach zabytkowych. Dbanie o właściwy stan techniczny majątku Skarbu Państwa jest dla NIK jako gospodarza obiektów również ważnym i obowiązkowym obszarem działania.

Kolejną, piątą grupę wydatków stanowią wydatki związane z kosztami podróży służbowych krajowych i zagranicznych, które to łącznie wyniosły 5341 tys. zł, co stanowiło 1,6% wydatków izby. Z czego na podróże służbowe krajowe wydatkowano 4800 tys. zł, a wysokość zrealizowanych wydatków była wynikową ilości przeprowadzonych kontroli oraz indywidualnie analizowanych wniosków wyjazdowych, opatrzonych oczywiście rachunkiem ekonomicznym, z uwzględnieniem konieczności, jak i uwarunkowań podróży.

Na kwotę wydatków niemały wpływ miały również ponad 26% zmiany wysokości diet i ryczałtów wprowadzonych rozporządzeniem ministra rodziny i polityki społecznej w lipcu 2022 r. Na podróże służbowe zagraniczne wydatkowano kwotę 541 tys. zł. Wyjazdy kontrolerów wynikają ze współpracy zagranicznej i uczestnictwa w sympozjach, konferencjach i szkoleniach. A to sprzyja wymianie doświadczeń i przekłada się na jakość przeprowadzanych kontroli. Podróże ograniczono tylko do koniecznych, a kon-

trola kosztów odbywała się ze szczególną uwagą w stosunku do zasadności i liczebności poszczególnych delegacji zagranicznych. Na największe wydatki w tym segmencie miała również wpływ zmiana wysokości diety w podróżach zagranicznych.

Ostatnią, szóstą grupę wydatków stanowią świadczenia na rzecz osób fizycznych, które zostały zrealizowane w wysokości 438 tys. zł, co stanowi 0,1% wydatków NIK. Na te wydatki składają się w szczególności dofinansowania do zakupu okularów, odzież robocza czy odprawy pośmiertne. Dodam, że w naszym sprawozdaniu z działalności NIK w roku 2022, w rozdziale czwartym dość szczegółowo zostały opisane wszystkie grupy i tytuły wydatków, na jakie NIK przeznaczyła środki w 2022 r.

Szanowni państwo, tradycyjnie już w materiale zaprezentowaliśmy również wydatki budżetu NIK w układzie zadaniowym, które przypisane są do zadania: Ocena działalności organów administracji publicznej Narodowego Banku Polskiego oraz jednostek organizacyjnych wydatkujących środki publiczne z punktu widzenia ustawowych kryteriów NIK. Celem realizowanego zadania było wspieranie działań wpływających na sprawne funkcjonowanie państwa i pozytywne oddziaływanie na skuteczność wykonywania zadań finansowanych ze środków publicznych poprzez wskazanie zagrożeń, nieprawidłowości, nierzetelności i braku uczciwości w wykonywaniu zadań publicznych.

W 2022 r. badaniu w ramach kontroli wykonania budżetu państwa poddano 21% wydatków publicznych. Odsetek wniosków pokontrolnych przyjętych do realizacji przez adresatów wystąpień pokontrolnych został zrealizowany w wysokości 83,4% wobec planowanych powyżej 60%. Na realizację zadania – przygotowanie i wykonanie kontroli oraz upublicznianie ich wyników – przeznaczono środki w wysokości 325 439 tys. zł. Do monitorowania realizacji podzadania użyto miernika – liczba wniosków przyjętych do realizacji do liczby wystąpień pokontrolnych. Na jedno wystąpienie pokontrolne przypadały 2,2 wnioski pokontrolne, które zostały zrealizowane lub przyjęte do realizacji wobec planowanej liczby powyżej 1,5 wniosku.

Na realizację podzadania – przygotowania analizy, wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej oraz innych raportów dotyczących funkcjonowania państwa – przeznaczone zostały środki w wysokości 1419 tys. zł. Cel podzadania został osiągnięty poprzez przekazanie Sejmowi wiarygodnych informacji i opinii niezbędnych przy debacie na temat absolutorium dla Rady Ministrów oraz informacji o wynikach przeprowadzonych kontroli. Do monitorowania realizacji podzadania użyto miernika – liczba dokumentów przedstawionych Sejmowi. Na 2022 r. zaplanowano przedstawienie co najmniej 160 dokumentów, a wykonano 177.

Na realizację podzadania – wykonanie niekontrolnych funkcji naczelnego organu kontroli państwowej – przeznaczone zostały środki w wysokości 5602 tys. zł. Celem zadania było zwiększenie wpływu NIK jako naczelnego organu kontroli państwowej na system kontroli w państwie. Do monitorowania realizacji zadania użyto miernika – liczba informacji i wzmianek w mediach o działalności i kontrolach NIK, które osiągnięto w wysokości 14 305 przy planowanych powyżej 12 tys.

Proces finansowania poszczególnych działań przebiegał zgodnie z założeniami. Założony na 2022 r. program działań statutowych NIK został zrealizowany. Bardziej szczegółowe dane w tym zakresie znajdą państwo w naszym sprawozdaniu.

Jednocześnie nadmienię, że w toku wykonywania budżetu przestrzegano ustawowych zasad gospodarowania środkami publicznymi. Wydatki dokonywane były z zastosowaniem ustawy Prawo zamówień publicznych w sposób rzetelny, oszczędny i celowy. A pozyskane dochody odprowadzane były na bieżąco na rachunek dochodów budżetu państwa w terminach wynikających z obowiązujących regulacji prawnych.

Na zakończenie chciałabym jeszcze podkreślić, że realizacja budżetu NIK w 2022 r. była konsekwencją działań wszystkich służb NIK, przed którymi wytyczono oszczędnościowy i racjonalny program gospodarowania środkami budżetowymi.

Panie przewodniczący, szanowna Komisjo, panie i panowie posłowie, bardzo proszę o pozytywne zaopiniowanie sprawozdania z wykonania budżetu państwa za 2022 r. w części 07 – Najwyższa Izba Kontroli. Bardzo dziękuję za uwagę.

Przewodniczący poseł Wojciech Szarama (PiS):

Dziękuję.

Panie prezesie, czy pan chciał zabrać głos?

Wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli Tadeusz Dziuba:

Panie przewodniczący, powiem na wstępie, że od 14 lat rok w rok analizuję budżety, projekty oraz ich wykonania. Z największym spokojem mogę powiedzieć, że jeszcze nie zdarzył się przypadek, żeby te sprawozdania czy informacje oddawały istotę rzeczy. Wszystkie zawsze były koloryzowane, ale można się do tego przyzwyczaić. Jednak jest oczywista różnica między koloryzowaniem, jak to kiedyś mówiono – retuszowaniem zdjęć, a jak to młodzież mówi, „nakręcaniem makaronu na uszy".

Zapoznając się ze sprawozdaniem, chciałoby się mieć przynajmniej jakiś zgrubny obraz wydatków ponoszonych przez Izbę. Oczywiście, z jakimś komentarzem. Po to się tu spotykamy. Przypominam art. 1 ust. 2 mówi, że NIK podlega Sejmowi. NIK, przychodząc tu ze sprawozdaniem, powinna przedstawić przynajmniej w przybliżeniu obraz prawdziwy. Jak ten obraz wygląda?

Odsyłam państwa jako przykład, do strony nr 163, przynajmniej w egzemplarzu, który posiadam, gdzie objaśnia się wydatki inwestycyjne. Wydatki inwestycyjne są zawsze ciekawe w każdej jednostce budżetowej. Co przeczytamy tutaj? Przeczytamy, że taką a taką kwotę przeznaczono na „…pokrycie kosztów realizacji zadań oraz sfinansowanie nowych zadań, których potrzeba realizacji pojawiła się w trakcie roku budżetowego". Jestem ciekaw, co posłowie z tego objaśnienia wiedzą. Ja nie wiem nic. Jestem członkiem Kolegium NIK i w tym roku odmówiłem pracy nad tak przygotowanym dokumentem.

Inny przykład – bo możecie państwo powiedzieć, że to jest jakaś rzecz wybiórcza. Proszę bardzo, strona nr 167 – dwa zdania na temat wydatków na służbowe wyjazdy zagraniczne, które wzrosły o trzykrotnie w stosunku do poprzedniego roku, czyli o ponad 200%.

Są dwa zdania objaśniające, jedno mówi o tym, ile tych pieniędzy na to wydano, a drugie: „kontrole kosztów podróży zagranicznych odbywa się ze szczególną uwagą w stosunku do zasadności i liczebności poszczególnych delegacji zagranicznych".

Co członek kolegium, taki jak ja, jest w stanie wyobrazić sobie na temat wyjazdów zagranicznych i kosztów, które podnoszono na ten cel? O posłach nie pytam, bo są jeszcze w gorszej sytuacji. Tak wyglądają te objaśnienia. Aby dokończyć ten wątek drugiej ilustracji dotyczącej wyjazdów zagranicznych, przypomnę państwu kontekst tych wyjazdów. Mam nadzieję, że państwo zarejestrowali to w 2022 r., a nawet w 2021 r. Przecież pan prezes wyjeżdża za granicę po to, żeby, przepraszam za skrót myślowy, ale on nie jest przypadkowy, obsmarowywać państwo polskie. Jaka jest wartość tych informacji, to można było się parę dni temu przekonać, bo była konferencja prasowa, gdzie większość informacji podawanych przez pana prezesa po prostu była nieprawdziwa. Można się domyślać, że to są właśnie te informacje – o funkcjonowaniu państwa polskiego, które w czasie wyjazdów zagranicznych są rozpowszechniane, za pieniądze państwowe.

Proszę państwa, mamy więc przed sobą niby niewinne sprawozdanie. Jak się głębiej w nie wczytać i jeszcze zauważyć to, co nazwałem kontekstem, to wydaje mi się, że jest to rzecz niebagatelna i warto się nad nią zastanowić. A są pytania, na które nie mamy odpowiedzi. Jedno pytanie tutaj postawiłem dotyczące wzrostu wydatków na wyjazdy zagraniczne o ponad 200% w stosunku do roku 2021. Wzrost sześciokrotny, czyli ponad 500% wydatków na zakup usług konserwatorskich, chciałoby się wiedzieć, na co są te wydatki. Mogę jedynie się domyślać, ponieważ nie ma na ten temat ani jednego zdania, że to są wydatki nowo zakupiony, zdaje się, zabytkowy budynek delegatury w Kielcach. W świetle takich kosztów zachodzi pytanie, czy ta decyzja była trafna. Ktoś powinien to zweryfikować. Po to też jest art. 1 ust. 2, żeby taki weryfikator funkcjonowania NIK po prostu był. Jest nim Sejm i posłowie, w szczególności Komisja.

Bardzo ciekawa pozycja, wzrost trzykrotny ponad. Prawie trzy i półkrotny, czyli o ponad 200%, o 230% wydatków na ekspertyzy, analizy i opinie. Jest ułamkowe wyjaśnienie tej kwestii w materiałach, dosyć zakamuflowane, w dwóch miejscach. Okazuje się nagle, że NIK zleca zewnętrzną obsługę prawną, o ile ona jest konieczna. Ja mam wątpliwości, czy jest ona konieczna, ale oczywiście może zdarzyć się sytuacja, w której

trzeba zamówić ekspertyzę z zewnątrz. Wydaje się, że z adnotacji wynika, że NIK zamawia takie usługi w kancelariach prawnych, czyli drogo. Jestem gotów postawić dolary przeciwko orzechom, że wśród tych kancelarii jest kancelaria prof. Chmaja. Ale gdyby tak było, to mamy tutaj do czynienia z osobistym konfliktem interesów. Jest się, proszę państwa, czym interesować, mimo, że mówimy o budżecie.

Wypisałem sobie szereg pytań na ten temat, ale może już na jednej kwestii się skoncentruję, która w moim przekonaniu jest ewidentna i mam nadzieję, że wszyscy czytelnicy tego dokumentu się w tej sprawie zorientowali. Chodzi o wydatki na pobory – jak to się nazywa fachowo –wynagrodzenia osobowe pracowników. Jeżeli podzielić kwotę wydatków na wynagrodzenia osobowe pracowników przez liczbę średnio zatrudnionych w roku, to wcale nie wynosi 9 tys. zł, tylko 11 tys. zł, i to z nadmiarem. A jeżeli policzyć wynagrodzenia osobowe pracowników wraz z dodatkowymi wynagrodzeniami rocznymi, które są ustawowym dodatkiem w wysokości 8,5%, to średnio wychodzi prawie 12 tys. zł. To wszystko jest oczywiście razem z nagrodami, czyli pensje, nagrody i wszystkie wydatki, które w te wynagrodzenia wchodzą. Średnio na pracownika jest więc 12 tys. zł a nie 9 tys. zł. Nawet gdyby było gdzieś w granicach 10 tys. zł, to i tak jest to więcej niż 7 tys. zł, o których pani dyrektor wspomniała jako średnia zarobków w gospodarce narodowej, jak pamiętam, zresztą, z tego roku. Kwestia wynagrodzeń jest zawsze kwestią czułą i w moim przekonaniu należy do niej podchodzić racjonalnie. Więc – punkt pierwszy – wynagrodzenia to jedno, a nagrody to druga sprawa. Nagrody stanowią jedno z niewielu instrumentów, które prezes NIK ma do dyspozycji jako instrument motywacyjny.

Państwo otrzymaliście tutaj tabelę nr 3 – wynagrodzenia oraz tabela nr 4 – nagrody. Proszę krytycznie tę tabelę przejrzeć. Przy czym, w trzech pozycjach jednej i drugiej tabeli, że tak powiem, pomieszano – przepraszam za kolokwializm – pracowników kontroli z pracownikami administracyjnymi. Większość pracowników administracyjnych jest zdecydowanie wyraziście niżej wynagradzana i nagradzana niż pracownicy kontroli. W związku z tym obraz, który wynika z tych dwóch tabel, jest nic niemówiący. Najkrócej mówiąc, jest to obraz oszukańczy. A właśnie przedstawienie takiego obrazu najlepiej dowodzi, że chodziło o ukrycie czegoś. Ukrycie czego? Na to pytanie nie odpowiem państwu, ponieważ nie posiadam tych danych, jednak wcześniej wspominałem tutaj o nagrodach za rok 2021. Czy wiecie, jaka była sumaryczna wartość najwyższej nagrody w roku 2021? Wynosiła około 80 tys. zł. Mówimy tutaj o nagrodzie. Całkiem sporo osób otrzymało nagrody w wysokości 70 tys. zł, 60 tys. zł i 40 tys. zł. Dzisiaj mój kierowca otrzymał nagrodę. Jest to jedna nagroda, może jeszcze ze dwie dostanie w tym roku. Jego nagroda wyniosła 1 tys. zł. Dlaczego o tym mówię? Dlatego, że jest to jeden z niewielu instrumentów motywacyjnych, jakie uczciwy prezes może wykorzystać w celu podnoszenia jakości pracy w NIK-u. W związku z tym, przez wiele lat istnieje absolutna konieczność dokładnego przyjrzenia się tej kwestii. Konstrukcja tej tabeli, jeszcze raz powtórzę, wyraźnie pokazuje, że mamy tutaj do czynienia z intencją ukrycia prawdy. I na to zwracam waszą uwagę.

Jeszcze tylko jeden komentarz do stale powtarzającej się śpiewki ze strony zarządzających NIK, mianowicie o tym, że następuje pauperyzacja, że zmieniają się proporcje pomiędzy wynagrodzeniami pracowników NIK, w szczególności pracowników kontroli właśnie a innymi grupami pracowniczymi w Polsce. Tak, proszę państwa, to się spłaszcza. Ale dlaczego? O tym zresztą, chyba na jednym z posiedzeń Komisji Kontroli Państwowej, była mowa – tak mi się wydaje. Ano dlatego, że dawniej wynagrodzenia w Polsce, zwłaszcza minimalne, były po prostu rzeczywiście minimalne. Od kilku lat, jak wiadomo, w kraju prowadzona jest polityka podnoszenia wynagrodzeń. W związku z powyższym spłaszcza się różnica pomiędzy wynagrodzeniami w NIK a wynagrodzeniami innych grup pracowniczych staje się coraz mniejsza. To jest wynik działania mechanizmu, przepraszam za uproszczenie, ale rzeczywiście państwowotwórczego. Naprawdę nie widzę powodu, aby to krytykować. Nie widzę żadnego powodu. Tym bardziej, że jak się porówna na podstawie danych źródłowych, w którym państwo nigdy nie pokazano wynagrodzenia pracowników NIK z wynagrodzeniami innych, zwłaszcza urzędników. Bo to jest mniej więcej porównywalne na przykład pracowników, w mini-

sterstwach, w inspekcjach różnych, można w sądach porównać, w prokuraturach, to się okazuje, że mało, która grupa zawodowa zarabia więcej niż pracownicy NIK. Wyższej szarży sędziowie owszem, tak, ale niższej szarży sędziowie już nie. Prokuratorzy wyższej szarży owszem, zarabiają więcej niż pracownicy NIK-u, przy czym mówimy oczywiście o zarobkach przeciętnych, ale prokuratorzy niższej szarży już zarabiają mniej itd. Odwołuję się do danych, które widziałem w zeszłym roku. To były dane oficjalne, dostępne. Stos pracowników innych instytucji, to z tego co pamiętam tylko pracownicy sanepidu zarabiali więcej niż pracownicy NIK-u, co łatwo się domyśleć było następstwem roku 2020, bo poprzednio przed tym 2020 r. pracownicy sanepidu zarabiali dosyć kiepsko.

Dlatego proszę państwa można dać się czarować, można sobie dać się czarować, można dać sobie nakręcać makaron na uszy, ale ja państwu zwracam uwagę, że pod tymi danymi finansowymi są ukryte rzeczy, które powinny być przedmiotem głębokiej troski organów państwa polskiego, czyli Sejmu również. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Wojciech Szarama (PiS):

Dziękuję.

Zaraz panu udzielę głosu. Chciałbym od siebie zadać parę pytań. Potem państwo to kompleksowo będą mogli odpowiedzieć.

Zatem pierwsza sprawa. Dlaczego nie został zrealizowany plan dochodów NIK-u? Według tej informacji został on zrealizowany w około 84%.

Kolejna sprawa to jest to, o czym mówił pan prezes Dziuba, czyli wzrost o ok. ponad 300% wydatków na różnego rodzaju ekspertyzy, opinie zewnętrzne, a więc zamawiane nie wśród pracowników NIK, tylko u podmiotów zewnętrznych. Dlaczego to zrobiono i czy były jakieś uprzywilejowane kancelarie?

Wreszcie kwestia płac. Ponieważ płace stanowią podstawową część wydatków budżetu NIK, na to przeznaczone są największe kwoty. Jak kształtują się proporcje między zarobkami osób, które zajmują kierownicze stanowiska? To znaczy, czy jest jakieś zróżnicowanie między dyrektorami, zastępcami dyrektorów, dyrektorami delegatur, którzy są mianowani, a tymi, którzy pełnią obowiązki? Potem, jeśli chodzi o te funkcje dyrektorskie, jaki procent wynagrodzenia stanowiły premie?

Proszę.

Pełniący obowiązki dyrektor Biura Organizacyjnego Najwyższej Izby Kontroli Jarosław Melnarowicz:

Szanowny panie przewodniczący, Szanowna Komisjo, szanowni państwo posłowie chciałbym się odnieść w pierwszej kolejności, panie przewodniczący, może tutaj do kilku informacji, które zostały podane przez pana wiceprezesa Dziubę, a w drugiej części dosłownie krótko postaram się odpowiedzieć na pytania. Myślę, że w szczegółach, jeżeli chodzi konkretnie o kwoty, tutaj dyrektor Szymańska po mnie zabierze głos.

Szanowna Komisjo, szanowni państwo, odnosząc się do takiego pierwszego zarzutu dotyczącego wydatków zagranicznych. Chciałbym nadmienić jedno, że tutaj pan wiceprezes odwoływał się w do szczególności i tak jest to sprawozdanie za 2022 r. w porównaniu do roku 2021. Myślę, że powinniśmy, i wszyscy są świadomi dokładnie faktu, że w 2020 r. i 2021 r. dokładnie, generalnie to był okres pandemii. W związku z tym, jeżeli chodzi o podróże, one faktycznie zostały ograniczone, dlatego że sporo wyjazdów odbywało się w sposób zdalny.

Teraz, idąc dalej za informacją, którą podał pan wiceprezes, że podróże pana prezesa Mariana Banasia w tym zakresie są – można, tutaj ładnie… pan wiceprezes stwierdził, obsmarować najwyższą czy obsmarować polskie państwo. Szanowni państwo, jeżeli mielibyśmy się odnieść do informacji, to po pierwsze prezes jest członkiem EUROSAI i INTOSAI i musi brać udział w tych wydarzeniach, które są zwoływane z ramienia krajów zewnętrznych. To jest po pierwsze.

Po drugie, jeśli pan wiceprezes przywołał konferencję, która odbyła się w ostatnich dniach, chciałbym podkreślić jedną najważniejszą rzecz – była to niezależna organizacja IDI, w której a) prezes NIK został poproszony jedynie o przedstawienie odpowiednich dowodów i faktów. Chciałbym podkreślić – fakty, które w tym zakresie nie NIK – niezależny organ, zgodnie ze standardami, które zostały wypracowane na całym świecie

i w takiej samej klauzuli, i w takim samym mechanizmie zostały stwierdzone. W związku z tym, nie jest to prawda i chciałbym odrzucić zdecydowanie i zdementować tego typu twierdzenia przedstawiane przez pana wiceprezesa.

Teraz, jeśli chodzi o ponad trzykrotny wzrost dotyczący o ekspertyz, zgodnie z ustawą o NIK do kontroli powołani są eksperci i biegli, jeżeli jest to konieczne. Nie jest prawdą to, co zostało przed chwilą wypowiedziane, że jest to trzykrotny wzrost na ekspertyzy, od razu z pewną tezą, że to zostało zrobione na ekspertyzy czy na opinie prawne. Odniesie się do tego wicedyrektor departamentu prawnego, która przedstawi konkretne fakty w tym zakresie.

Jeżeli chodzi o kwestie wynagrodzenia. Pan wiceprezes bardzo słusznie powiedział m. in. informację o nagrodzie, którą dostał kierowca. Szkoda, że nie powiedział pan wiceprezes jeszcze jednej rzeczy, że stanowiska obsługi, oprócz wynagrodzenia zasadniczego, mają również premie. Kierowca pana wiceprezesa dostał najwyższą 80% do wynagrodzenia zasadniczego. W związku z tym przełożenie tego, proszę zwrócić uwagę, pan wiceprezes odniósł się do tabeli nr 3, żeby pokazać w szczególności poziom wynagrodzenia. To jest to, co my, szanowny panie przewodniczący, szanowni państwo, bardzo mocno akcentujemy przez ostatnie dwa lata. Proszę zauważyć, że w tabeli nr 3, dotyczącej wynagrodzeń osobowych pracowników, znajduje się pozycja nr 4, obejmująca asystentów, sekretarzy, intendentów i magazynierów – czyli pracowników obsługi, o których właśnie rozmawiamy. Średnie wynagrodzenie z umów o pracę wynosi tutaj dokładnie 7,5 tys. zł. Ale z czego to wynika? Oczywiście, wynika to z faktu, że ta pozycja rok do roku wzrasta wraz z płacą minimalną. Jest to dokładnie określone w zarządzeniu marszałka Sejmu z 2011 r. i to jest konkretny element, na który zwracamy uwagę – wzrost płacy minimalnej powoduje zacieranie się różnic w pozycji nr 3, gdzie znajdują się główni specjaliści, inspektorzy i referenci, czyli stanowiska kontrolerów niższego szczebla. To jest bardzo poważny problem, o którym wielokrotnie dyskutujemy zarówno tutaj, jak i z panem przewodniczącym związków zawodowych, szczególnie dotyczy to wykwalifikowanych pracowników, takich jak prawnicy.

Dodatkowo, wiceprezes zauważył, że pensje i wynagrodzenia osobowe są podobne do tych w ministerstwach. Z szacunkiem do tej wypowiedzi, warto jednak zauważyć, że kontroler, który przychodzi, ma za zadanie kontrolować te jednostki. To oznacza, że powinien on posiadać odpowiednie doświadczenie i wiedzę. W celu pozyskania odpowiednich pracowników, NIK podejmuje wszelkie starania, aby w trakcie naboru dokładnie ocenić kandydatów. Wprowadza się odpowiednie testy i przeprowadza rozmowy, aby zapewnić profesjonalny nabór pracowników. W zeszłym roku, szanowni państwo, sygnalizowałem pewną kwestię i chciałbym teraz dodać coś istotnego, na co proszę zwrócić uwagę. Pragnę podkreślić, że omawiane dane dotyczą stanu na rok 2022, a konkretnie na czerwiec, kiedy odwołano lub nie rozstrzygnięto 33% naborów. Dlaczego? Dlatego, że pracownicy, którzy stawali w naborach, w sytuacji, kiedy dostawali takie informacje, odwoływali bądź mówili: to my dziękujemy serdecznie za to.

Nie chcę się odwoływać się do roku 2021 i raczej posłużę się, szanowni państwo, najnowszymi danymi, które będziemy pewnie referować i przedstawiać w przyszłym roku. Ale mogę już teraz zacytować pewną informację. Według stanu na 22 czerwca, czyli dzisiejszego dnia, odeszło już z pracy 82 osoby z NIK, w tym część na emerytury, lecz większość dlatego, że: przyszła – poszła na aplikację, czy nawet w trakcie zrezygnowała albo nawet nie chciała, tylko po roku zrezygnowała. Dlaczego? Bo nie było perspektyw na to, żeby faktycznie zarabiać, plus do tego inflacja – stwierdzili, że wolą pracować w innych miejscach. Dlaczego tak się stało? Powodem były brak perspektyw na adekwatne zarobki oraz wzrost inflacji. Osoby te uznały, że wolą pracować w innych miejscach. Dlatego stanowczo zaprzeczam i dementuję informacje przeciwne. Dlatego, że statystyki, jak również jako przewodniczący w różnych komisjach naborowych, mam bezpośredni kontakt z tymi osobami, które do nas stają w szranki.

Ostatnią rzeczą, do której chciałbym się również odnieść do pana przewodniczącego… Plan dochodów – tutaj dyrektor Szymańska odpowie. Jeszcze pozwolę sobie, panie przewodniczący, odpowiedzieć na pytanie dotyczące proporcji między dyrektorami a pełniącymi obowiązki, ponieważ pan przewodniczący również ten fakt zasygnalizował. Chciał-

bym odpowiedzieć, że nie ma dysproporcji. To znaczy, są pewne widełki i w ramach tego prezes ustala taką politykę kadrową i w tym zakresie, jeżeli nawet mielibyśmy zrobić czyste porównanie statystyczne, jeżeli pan przewodniczący chce, mogę to w późniejszym okresie oczywiście dostarczyć, jednak na chwilę obecną nie mam przed sobą tych danych. Ale z tego co wiem, to nie ma takiej różnicy. Pan prezes, wiem na pewno, wielokrotnie powtarzał to na komisjach sejmowych, że powołuje i w tym zakresie to prezes decyduje. Jeżeli dany dyrektor nie performuje, nie pracuje, nie wywiązuje się z obowiązków, ma możliwość w dokonać tym zakresie powołania. Proszę mi wierzyć, że możemy wziąć również statystykę dotyczącą powołań dyrektorów pełniących obowiązki i zobaczyć, w ostatnich dwóch latach albo w ostatnim roku, czy prezes powoływał i odwoływał nowych dyrektorów. Nie. Dlaczego? Bo w tym zakresie widzi odpowiednie efekty i performance odpowiednich osób.

Szanowny panie przewodniczący, z mojej strony chciałbym ślicznie podziękować, jeżeli mogę oddać głos tutaj pani dyrektor Szymańskiej.

Pełniąca obowiązki dyrektor biura NIK Beata Szymańska:

Panie przewodniczący, szanowni państwo, odnosząc się do dochodów podkreślę jeszcze raz, że NIK nie została powołana w celu uzyskiwania dochodów dla Skarbu Państwa. Nasze dochody są wynikiem ubocznym naszej działalności i przede wszystkim wynikają, jak już wspomniałam, z tego, że umowy nie zostaną wykonane zgodnie z założeniami, stąd naliczamy kary. Podobnie jak w przypadku rachunków za energię elektryczną, mamy również zwroty z lat ubiegłych. Trudno jest oszacować te dochody, ponieważ nie możemy przewidzieć, ile kontrahentów nieprawidłowo wykona umowę.

Obecnie odnotowujemy bardzo dobry wynik w dochodach, gdzie planowanie możliwych do uzyskania dochodów stanowi jedynie promil. Niemniej jednak, może się zdarzyć rok, w że będziemy mieli wyższe wykonanie dochodów niż plan, bo będzie więcej tych kar nałożonych na kontrahentów, więcej zatrzymanych gwarancji prawidłowego wykonania umów. To tylko z tego wynika, nie mamy na to wpływu. Jest to poza nami. Natomiast jeszcze tutaj co do ekspertyz oddam głos pani Ani.

A jeszcze się odniosę do jednej rzeczy, że NIK, którą dzisiaj reprezentuję, została posądzona o fałszywe intencje. Protestuję i nie zgadzam się z takimi bardzo krzywdzącymi posądzeniami. Nikt nie ukrywa prawdy, nikt nie fałszuje danych. Sam pan przewodniczący ma świadomość i państwo, panie i panowie posłowie, że Sejm zleca audyt dla NIK. W tym roku jeszcze nie widziałam, czy się pojawiło ogłoszenie przetargowe w Sejmie na wybór wykonawcy tego audytu, ale w tym roku będzie wybrany, przyjdzie audyt i wszystkie wydatki, każdy jeden dokument, każdy jeden grosz zostanie sprawdzony zaudytowany z dokumentem źródłowym. Także ja protestuję. Nie zgadzam się z takimi krzywdzącymi, fałszywymi posądzeniami o to, że manipulujemy danymi. Po prostu jesteśmy przejrzyści i transparentni. Dziękuję.

Pełniąca obowiązki wicedyrektor Biura Prawnego i Orzecznictwa Kontrolnego Najwyższej Izby Kontroli Anna Libera:

Dzień dobry państwu. Kłaniam się, Anna Libera. Jestem wicedyrektorem departamentu Prawnego i Orzecznictwa Kontrolnego. Jeszcze ad vocem wypowiedzi pana dyrektora Melnarowicza w sprawie tych ekspertyz, które mielibyśmy zamawiać, zwłaszcza ekspertyz prawnych, to chciałabym uprzejmie wyjaśnić panu przewodniczącemu, szanownej Komisji, że NIK w Departamencie Prawnym i Orzecznictwa Kontrolnego zatrudnia blisko 60 osób, z czego połowa z nich to są pracownicy wydziału prawnego, które bezpośrednio nadzoruje. Są to wysokiej klasy specjaliści, którzy wydają opinie prawne nie tylko w kontrolach, które są prowadzone w NIK, ale również przy można powiedzieć, bieżącym funkcjonowaniu izby.

Przy blisko moim dwuletnim doświadczeniu pracy na stanowisku wicedyrektora mogę pana prezesa zapewnić, że na moim biurku nie pojawiła się opinia, która miałaby być zamawiana zewnętrznie w jakiejkolwiek kancelarii. Stąd też nie są mi znane motywy, okoliczności i podstawy do twierdzenia, że NIK, w tym oczywiście departament prawny, jak mniemam, zamawia opinie prawne na zewnątrz.

Tutaj chciałabym stanowczo i gorąco państwa przekonać, że właśnie NIK korzysta z tychże ekspertyz i opinii w toku postępowania kontrolnego, kiedy zawierane są umowy z biegłymi, którzy mają wykonać stosowne ekspertyzy na potrzeby kontroli. Także tutaj chciałabym raz jeszcze podkreślić, że departament prawny NIK nie ma wiedzy, jakobyśmy mieli zamawiać opinie prawne na użytek wewnętrzny.

Przewodniczący poseł Wojciech Szarama (PiS):

Dziękuję bardzo.

Czy jeszcze ktoś z państwa chciał zabrać głos? Proszę.

Przewodniczący zarządu głównego Związku Zawodowego Pracowników Najwyższej Izby Kontroli Tomasz Kaczyński:

Dziękuję, Tomasz Kaczyński. Przepraszam bardzo, ale jako przewodniczący związku zawodowego oraz zwykły pracownik NIK, jestem nieco zbulwersowany wypowiedziami, które tu padły ze strony wiceprezesa NIK. Notabene również pracownika NIK, co oznacza, że obowiązują go przepisy prawne dotyczące godnego zachowania się na służbie i poza służbą. Nie wyobrażam sobie czegoś takiego, panie przewodniczący, że można bez poparcia dowodami sugerować nieuczciwość pracowników NIK oraz ich nierzetelność wobec Sejmu Rzeczypospolitej. Jest to dla mnie osobiście obraźliwe, panie wiceprezesie. To się po prostu nie mieści w głowie i ta instytucja chyba jeszcze czegoś takiego nie przeżyła. Mówię o Sejmie.

Wiceprezes NIK Tadeusz Dziuba:

Panie przewodniczący…

Przewodniczący ZG ZZP NIK Tomasz Kaczyński:

Przepraszam pana bardzo, pan się wypowiadał.

Wiceprezes NIK Tadeusz Dziuba:

Przepraszam bardzo. Bardzo prosiłbym pana przewodniczącego, żeby powstrzymał pana Tomasza, jeżeli to imię panu coś mówi, od wycieczek osobistych.

Skoro już zabrałem głos, to wyraźnie chcę...

Przewodniczący ZG ZZP NIK Tomasz Kaczyński:

Panie przewodniczący...

Przewodniczący poseł Wojciech Szarama (PiS):

Panie prezesie, dajmy panu skończyć i bierzmy pod uwagę, że pan jest przedstawicielem związków zawodowych.

Proszę.

Przewodniczący ZG ZZP NIK Tomasz Kaczyński:

Wracając do meritum to było tyle w tej kwestii.

Wracając do meritum, pragnę zwrócić uwagę na pewną rzecz, która tu jest bez przerwy podnoszona, natomiast w kwestii pauperyzacji. Otóż pan wiceprezes twierdzi, że ten proces nie występuje w przypadku NIK-u. Otóż może pan prezes nie rozumie, co to jest pauperyzacja. Przeczytam powszechnie obowiązującą definicję, bo jest krótka. „Jest to proces społeczny polegający na obniżaniu się stopy życiowej jednostek lub zbiorowości. Jest to typowy dla degradacji społecznej termin. Zwykle stosuje się w przypadku przechodzenia osoby lub grupy z klasy średniej do proletariatu". Proszę państwa, jeżeli mamy zarobki zmniejszające się do poziomu średniej krajowej, to mamy do czynienia z pauperyzacją.

Chciałbym jeszcze wspomnieć o paru rzeczach istotnych w tym sprawozdaniu proszę państwa. Jeżeli państwo popatrzycie na tabelę nr 3 i wynagrodzenia, to one wzrosły za zeszły rok o 3,4% w sytuacji, kiedy inflacja za zeszły rok wyniosła 14,4%. Faktyczne zaspokojenie niejako potrzeb. Gdybyśmy odjęli od tej średniej wynagrodzeń skutki inflacji, nawet o tych powiększonych, to otrzymalibyśmy średnią wynagrodzeń 8892 zł. To jest jedna uwaga.

Druga kwestia, to problem trudności pozyskiwania pracowników merytorycznych, zdolnych do pracy jest problemem, o którym mówię w gronie komisji od wielu, wielu

lat. Jeżeli chcemy, żeby kontrolowali rządzących, najważniejsze instytucje w państwie, osoby zasługujące na wynagrodzenie przeciętne w tym kraju, to nie będziemy mieli specjalistów.

Proszę państwa, specjaliści muszą zarabiać godnie i kontrolerzy nie są urzędnikami, do których chce nas porównywać pan prezes, tylko są kontrolerami. Ich praca polega na trzech rzeczach, proszę państwa, jednocześnie, jak każdego kontrolera, czy to z Państwowej Inspekcji Pracy, czy z Sanepidu, czy z innej instytucji. Otóż na ustaleniu nieprawidłowości, na zakwalifikowaniu jej, czyli mamy quasi sądownicze rozstrzygnięcie i na udowodnieniu tego działania. To jest ta różnica od urzędnika. Dlatego bardzo prosiłbym o to, żeby nie sprowadzać pracowników NIK do poziomu kogoś, nie porównywać nas w ten sposób, bo my nie obracamy się w kręgu jednej ustawy. My chcemy pracować dla dobra Rzeczypospolitej, natomiast mamy prawo do godnego umiejscowienia się w strukturze zarobkowej w tym kraju. Dziękuję bardzo.

Wiceprezes NIK Tadeusz Dziuba:

Ja chciałem tylko trzy słowa dodać do wypowiedzi pani dyrektor. Pani dyrektor, ja oczywiście się zgadzam z tym, że NIK ma potężną armię… Ponieważ nie lubię przesadzać, powiem, że mają nienajgorszych prawników, z których oczywiście powinni korzystać. Problem polega na tym, pani dyrektor, że sam widziałem opinię pana profesora Chmaja i jego kancelarii wystawioną na użytek NIK. Widziałem to w zeszłym roku, więc nie jest tak, jak pani mówi, że angażuje tylko ekspertów z różnych dziedzin, a kancelarie prawne omija. Widocznie się nie omija – to jest jedna rzecz.

Druga rzecz, którą chciałem powiedzieć, przypominam, że mówiliśmy o tym, że wydatki na ekspertyzy wzrosły trzykrotnie czy czterokrotnie. Czy ci obecni na sali, którzy słyszą, dowiedzieli się, dlaczego? Na ten temat nie było ani słowa, było tylko o tym, że są one konieczne. To ja państwu o jednej takiej koniecznej ekspertyzie opowiem. Ta informacja nie dotarła do państwa, ponieważ sprawa została zamieciona pod dywan. Otóż NIK przeprowadziła po raz drugi, nie wiadomo po co, kontrolę zakupu magazynków GROT dla polskiej armii. Eksperci w ramach tej kontroli ustalili, że karabinek GROT do niczego się nie nadaje. Ta sprawa nie wypłynęła, ponieważ moment podsumowania tej kontroli zderzył się z informacjami napływającymi z frontu ukraińsko -rosyjskiego, które sugerowały, że karabinek jest rewelacyjny, a żołnierze lubią się nim posługiwać i uważają, że jest bardzo funkcjonalny. Nasza zamówiona ekspertyza mówiła zupełnie coś przeciwnego. To taka ilustracja do tego szaleństwa eksperckiego, które właśnie wydaje mi się, że nie jest kontrolowane. Poruszyłem tę kwestię nie dlatego, że to jest źle albo dobrze, nie mam żadnego powodu, żeby tak oceniać, nie mam żadnego materiału. Chciałbym jednak porozmawiać na ten temat. Sejmowa Komisja Kontroli Państwowej jest dobrym forum do takiej rozmowy, dotyczącej zasadności funkcjonowania niektórych elementów NIK. Co w tym złego? To wszystko.

Przewodniczący poseł Wojciech Szarama (PiS):

Proszę.

Pełniąca obowiązki wicedyrektor biura NIK Kontroli Anna Libera:

Dziękuję bardzo. Panie prezesie, w odniesieniu do tego, co pan wspomniał odnośnie do chociażby tych ekspertyz, bo już o opinii prawnej prof. Chmaja nawet nie wspomnę, chociażby z tego powodu, że nawet już w 2016 r. jeszcze prezes Kwiatkowski poprosił, zdaje się, pana prof. Nowickiego o sporządzenie takiej dużej opinii, która miałaby dotyczyć kryteriów kontroli NIK-u. Ta opinia miała stanowić wyznacznik dla kontrolerów w kontroli. To, że NIK w bardzo sporadycznych sytuacjach zasięga zewnętrznej, prawnej opinii eksperckiej, to naprawdę, powiem panu prezesowi, można policzyć na palcach jednej ręki w ciągu ostatnich kilkunastu lat. Dlatego nie należy rozciągać tego, o czym pan mówi, na funkcjonowanie NIK, zwłaszcza departamentu, który rzekomo miałby się podpierać właśnie kancelarią zewnętrzną w swojej codziennej pracy. Naprawdę świetnie sobie radzimy własnymi siłami.

Natomiast w odniesieniu do tego, o czym pan teraz wspomniał, a mianowicie o kontroli karabinka GROT. Szanowni państwo, przede wszystkim chciałabym powiedzieć, że to są informacje objęte klauzulą niejawności, o których w ogóle nie powinniśmy roz-

mawiać na tym spotkaniu, które dotyczy wydatków i dochodów NIK 07. Dlatego myślę, że dalsza rozmowa na ten temat w ogóle jest bezprzedmiotowa i chciałabym, żebyśmy na tym poprzestali. Dziękuję.

Przepraszam raz jeszcze. Odnoszę się jeszcze tak ogólnie. Już abstrahuję od tej kontroli, o której nie powinniśmy wspominać. Ale panie prezesie, to, że kontrolerzy korzystają z opinii biegłych, to że poszukują tej wiedzy na tych obszarach, które są dla nich być może wątpliwe z różnych względów, a potrzebują mieć tę wiedzę, nie jest zabronione, a wręcz nawet powiedziałabym, że jest pożądane, bo ono wpływa na wyższą jakość naszej kontroli na nasze ustalenia. Jak najbardziej wpisuje się to w funkcjonowanie NIK jako naczelnego organu kontroli państwowej.

Tak że w tym miejscu chciałabym też podkreślić, że sprowadzanie nas do takiej roli urzędników, którzy mają sobie przy komputerze siedzieć i robić kontrole, nie sięgając opinii biegłych czy nawet nie kierując się opiniami specjalistów, wydaje mi się po prostu co najmniej absurdalne. Dziękuję.

Wiceprezes NIK Tadeusz Dziuba:

Co najmniej absurdalne? Właściwej gradacji pani użyła? Gdyż zastanawiam się, jaka byłaby z drugiej strony.

Przewodniczący poseł Wojciech Szarama (PiS):

Proszę państwa, uważam, że korzystanie z zewnętrznych ekspertyz w odpowiednim zakresie jest konieczne. Pan prezes, który przeprowadza kontrolę, ma możliwość działania, ponieważ NIK jest niezależnym organem kontrolnym. Jednocześnie uważam, że należy jak najbardziej wykorzystywać wiedzę i umiejętności kontrolerów, którzy pracują od wielu lat i kontrolują, na przykład, Ministerstwo Obrony Narodowej oraz wydatki ministra obrony narodowej. Oni ten temat naprawdę znają bardzo dobrze, być może lepiej niż niektórzy eksperci zewnętrzni. Natomiast ten wzrost o 300% jest rzeczywiście rok do roku bardzo duży.

Jeśli chodzi o wynagrodzenia, cóż... Przyszedł taki moment w funkcjonowaniu państwa, że mimo dobrego rozwoju gospodarki i wzrostu PKB, płace w administracji były ograniczane. W tym roku też są ograniczone, ale podwyżki są możliwe. W ramach tych 1500 etatów, które są w NIK, prezes ma również możliwość pewnego przesuwania środków i wynagradzania. Zresztą robi to poprzez premie. Widziałbym to w ten sposób, że kwestie wynagradzania kierownictwa odbywają się przez premie.

Natomiast uważam, że błędem jest jednakowe wynagrodzenie dyrektorów, którzy są mianowani, którzy wygrali konkurs, jak i tych, którzy pełnią obowiązki, dlatego że tutaj różnica wynika wprost z ustawy. Jeśli ktoś wykonuje bardzo dobrze swoje zadania, od tego są premie. Natomiast to co mówię nie jest dla państwa żadną niespodzianką. Po prostu takie są przepisy ustawowe, że dyrektorzy powinni pochodzić z konkursów i powinni być osobami również niezależnymi. To jest jeden z fundamentów działania NIK.

Jeśli chodzi o kwestię wynagrodzeń, to tutaj również z panem przewodniczącym nie do końca się mogę zgodzić, jeśli chodzi o tę definicję pauperyzacji. Zbliżanie się do średniej krajowej, nawet gdyby ono następowało, nie jest oznaką pauperyzacji, przy tym jednak potocznym tego słowa znaczeniu. A więc tutaj musimy zachować pewne proporcje ze zrozumieniem, że rzeczywiście specjalistów na polskim rynku pracy o tych specjalistów jest coraz trudniej i może musimy wspólnie poszukiwać takich rozwiązań, które pozwolą nam zatrudniać w NIK-u osoby o najwyższych kwalifikacjach.

Proszę państwa, biorąc po uwagę te wszystkie zastrzeżenia, te wszystkie wątpliwości, które tutaj zgłoszone zostały. Musimy pamiętać o tym, że wykonanie budżetu NIK jest jednym z elementów wykonania budżetu państwa. Ta ocena budżetu państwa łączy się z pewnymi ogólnymi regułami sformułowanymi w polskim prawie i przez Ministerstwo Finansów, w związku z czym, jako koreferent, wnoszę o pozytywne zaopiniowanie wykonania budżetu NIK za rok 2022.

Czy ktoś z państwa jeszcze chciał zabrać głos? Proszę pani dyrektor. Chce mnie pani namawiać do zmiany stanowiska?

Pełniąca obowiązki dyrektor biura NIK Beata Szymańska:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, chciałabym bardzo podziękować za wyrażenie pozytywnej opinii. Jednakże, jednocześnie w dalszym ciągu bardzo boli mnie to oskarżenie o fałszywe intencje, że chciałabym takie oświadczenie na koniec bądź zostanie to jako takie pytanie retoryczne. Nie jest dla mnie zrozumiałe, na jakiej podstawie i w jakim trybie pan wiceprezes Tadeusz Dziuba jest na dzisiejszym posiedzeniu. Zgodnie z art. 13 ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli, to pan prezes Marian Banaś kieruje NIK i odpowiada przed Sejmem za jej działalność. W związku z tym tylko pan prezes jest uprawniony do wypowiadania się w imieniu NIK, a w imieniu NIK mogą się wypowiadać osoby wyraźnie wskazane przez pana prezesa Banasia. Dziś są to dyrektorzy wskazani, którzy siedzą tutaj, naprzeciwko pana wiceprezesa, bo widzę, że pan wiceprezes, jako pracownik NIK, przyszedł tu jako oponent i w związku z tym traktuje wszelkie wypowiedzi również pana wiceprezesa na tym posiedzeniu jako wyraz jego prywatnych wypowiedzi i poglądów. W związku z tym nie umiem zaakceptować tego posądzenia o fałszywe intencje. Być może jest to mój osobisty odbiór. Chciałam na zakończenie jeszcze raz podziękować za pozytywną opinię Komisji.

Przewodniczący poseł Wojciech Szarama (PiS):

Pan prezes nie był tutaj jako oponent, dlatego, że nie wyraził opinii np. negatywnej wobec wykonania tego budżetu. Wskazał na pewne, jego zdaniem niedociągnięcia, błędy i błędne sformułowanie niektórych danych, które tam zostały zawarte. Nie wiem, jaki był przebieg kolegium, najprawdopodobniej tam te uwagi zostały również wyrażone.

A więc już teraz myślę, że kończąc, na pewno do części z tych spraw wrócimy przy ocenie sprawozdania z działalności NIK w poprzednim roku. To jest kolejny etap, który nas czeka w Sejmie. Oczywiście również ocena wykonania budżetu państwa. Także będzie jeszcze okazja tutaj do tych niektórych szczegółów wrócić.

Przystępujemy do głosowania. Kto jest za pozytywnym zaopiniowaniem sprawozdania z wykonania budżetu państwa w 2022 r. w zakresie części budżetowej 07 – Najwyższa Izba Kontroli proszę o podniesienie ręki.

Kto jest za? Dziękuję. Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Zamykam głosowanie.

Proszę o podanie wyników głosowania. Głosowało 13 posłów. Za – 12, przeciw – 0, wstrzymał się – 1.

Stwierdzam, że Komisja do Spraw Kontroli Państwowej pozytywnie zaopiniowała wykonanie budżetu państwa w 2022 r. w części Najwyższa Izba Kontroli.

Proponuję, aby Komisję na posiedzeniu Komisji Finansów Publicznych reprezentował pan Wojciech Szarama i pan poseł Janusz Śniadek. Czy są jakieś głosy przeciw posłom? Czy są jakieś uwagi? Nie ma. Zatem dziękuję państwu bardzo.

Zamykam posiedzenie Komisji do spraw Kontroli Państwowej.